

ADRESA Starčevićeva 24 c, Split 21000
RAČUN (IBAN): HR2624070001100579336
OIB 88950229770
MATIČNI BROJ 03143759
E-MAIL info@d-a-s.hr
WEB www.d-a-s.hr

Makarska, 27. rujna 2023. godine

Predmet: **Reakcija na medijske natpise o uređenju Peškere u Makarskoj**

Kao strukovna organizacija nismo skloni reagiranju na površni populizam od strane političkih aktera, ali oko teme Peškere smo dužni reagirati jer se događaju društveno vrlo opasne i štetne radnje protiv kojih se, i sada i inače, žestoko i beskompromisno borimo. Nedvojbeno je da građanski aktivizam igra ključnu ulogu u demokratskom društvu (štoviše, DAS ga potiče, promovira i surađuje s njegovim akterima), ali deformacija i korištenje istog kao oružja za političke napade i guranje vlastitih interesa iznimno je opasno. **U ovom slučaju se radi o lažima i obmanama, medijski plasiranim, oko uređenja Peškere.**

Društvo arhitekata Splita u prvom redu djeluje u Splitu, ali ima aktivne članove u cijeloj županiji, pa tako i u Makarskoj. Na situaciju u Makarskoj smo posebno osjetljivi jer se radi o gradu koji je u (post)tranziciji prostorno mnogo „izgubio“. Makarska, koja je nekad bila jadranski biser, danas je sinonim za devastaciju i neodgovorno upravljanje prostorom i upravo zbog toga smo objeručke podržali napore aktualne gradske uprave da to promijeni, djelujući isključivo na temelju stručnosti i društvene odgovornosti.

Naravno da nakon više desetljeća devastacije, krive organizacije, problematičnih planova i društvene rezignacije, promjena ne može doći preko noći. Međutim, prvi su koraci napravljeni. Prostorni plan će se postrožiti, raspisani su javni natječaji nakon više od 20 godina. Svjesni smo da postoji određena doza skeptičnosti, jer je društvo rezignirano i sumnjičavo prema svim djelovanjima političkih aktera. Kao pripadnici mlađe generacije arhitekata započeli smo svoje djelovanje unutar vremena i prostora čija je žrtva i Makarska, te se od samih početaka ne libimo uhvatiti u koštac i boriti s društvenim izazovima. Nakon više od desetljeća raznih borbi za bolji prostor, vrlo jasno možemo detektirati i prepoznati štetne faktore za društveni (i prostorni) razvoj. No prvi put nailazimo na situaciju u kojoj se taj štetni faktor krije pod paravanom aktivizma, paralelno utemeljenog u politici, koji šalje vrlo velik broj dubioznih poruka u medijski prostor, a mediji ih nažalost nekritički prihvaćaju.

Programski zadaci za natječaje Riva i Peškera razrađivani su paralelno i međusobno se nadopunjuju, stvarajući jedinstvenu cjelinu usmjerenu na obnovu javnih prostora grada.

Peškera je ključna zona između glavne plaže, rive, poluotoka sv. Petra i dijela grada s većinom turističkih kapaciteta te je neminovno da postane proširenje gradskog centra. Kroz posljednjih stotinjak godina ovaj prostor je bio ribnjak, nogometno igralište, pošumljena zona, „trgovački centar“ (pretvoren u vašar), a sada bi napokon trebao postati urbani park kojeg Makarska nikad nije imala.

Na Peškeri se zbog toga planiraju sadržaji nužni za funkcioniranje ovog novog centra: komunalna infrastruktura (javni wc, tuševi, svlačionice, spremišta, turistički info-punkt), višetažno parkiralište, trgovački i ugostiteljski sadržaji (čiji je ukupan broj višestruko manji u odnosu na zatečeno stanje – čak 94 postojeća naspram 11 planiranih), sportski sadržaji i sadržaji za djecu, u zatvorenom (igraonice, radionice, teretana) i na

otvorenom (dječja igrališta, sportski tereni, boćališta...). Pri tom valja naglasiti da se ne radi o nekakvim mastodontima, već o gradnji prilagođenoj budućoj namjeni, viziji i vizuri tog dijela grada Makarske.

Više od 80% površine (kvadratura jednaka površini 6 trgova fra Andrije Kačića Miošića) čini parkovno i perivojno uređenje, šetnice, staze i višenamjenski prostori za događanja na otvorenom (pozornica, natkriveni prostori za odmor, prostori za privremene i povremene događaje i instalacije) i vanjska igrališta.

Dakle, planirana je revitalizacija degradiranog, ali vrijednog područja putem provedenog javnog arhitektonskog natječaja - što predstavlja civilizacijski standard. Mnogi arhitektonski timovi su se natjecali, a renomirani arhitekti birali najbolje rješenje. Taj scenarij je nešto čemu svako progresivno društvo treba težiti. Radi se o međunarodno prihvaćenom instrumentu koji jedini daje šanse za najbolja rješenja. Ako se radi o poželjnom procesu u svrhu podizanja kvalitete javnog prostora, ostaje pitanje koji je razlog za propagandnu hajku i populističku histeriju koja se promovira? Sigurno je jedino da se radi o površnoj destrukciji s motivima koji ne nalaze uporište u objektivnoj situaciji, a kamoli stručnoj platformi.

Žiri sastavljen od priznatih arhitekata (od kojih dio predaje na arhitektonskim fakultetima u Splitu, Zagrebu, Ljubljani i New Yorku, a paralelno djeluje u praksi) je donio odluku o pobjedničkom radu.

To što netko želi biti društveno ili politički aktivan ne čini ga jednako kompetentnim za sve teme. Takva destruktivna i populistička komunikacija štetna je za Makarsku, za pozitivne promjene i štetna je za zaustavljanje stihijske betonizacije. U demokraciji i javnoj raspravi svatko, neovisno o motivima ili kompetencijama treba imati pravo iznijeti svoj stav, ali za društvo bi bilo pogubno da se u istu ravan stavljaju i stručnjaci, koji svaku svoju izjavu važu, provjeravaju, analiziraju, iza svoje riječi stoje i na njoj temelje svoju reputaciju te laici, kada su u pitanju teme od ovako značajnog javnog interesa. Nestručnim manipuliranjem stručnom terminologijom šire se netočne informacije o projektu i proceduri bez ikakve odgovornosti. Stvaranjem medijske buke i kontinuiranim ponavljanjem laži iste se pokušavaju podmetnuti građanima kao istine, a to ne možemo dopustiti.

Ovaj projekt zaslužuje podršku jer će obogatiti javne sadržaje i prostore Makarske te pružiti građanima i posjetiteljima kvalitetan suvremeni urbani park koji zaslužuju. Sretni smo što je grad Makarska napravio iskorak u promišljanju prostora, prateći svjetske standarde njegove održive revitalizacije.

Sjetimo se koliko su promišljeni iskoraci vođeni strukom, a uz podršku građana, značili za Makarsku i širu okolicu u prošlosti. Takva je podrška i danas potrebna.

U ime Predsjedništva i Radnog tijela Makarska DAS-a

Daša Gazde, dip.ing.arh
Predsjednica

